



T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BALIKESİR KARESİ BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025



Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00



www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr



İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11
8. EKLER	62

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu	7
Tablo 8: 2024 yılı Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli Tablosu	13

KISALTMALAR

BASKİ	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Su ve kanalizasyon İdaresi
ÇTV	Çevre Temizlik vergisi
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
KİK	Kamu İhale Kurumu
TL	Türk Lirası
VUK	Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Bazı Gelir Kalemlerinin Tahakkuk Tahsilat Oranının Düşük Olması
2. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Katkı Payının Ödenmemesi
3. Belediyenin Yetki ve Görev Sınırları İçinde, Bazı İş Yerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması
4. Kiracı Tarafından Ödenmesi Gereken Elektrik Giderinin Bütçeden Ödenmesi
5. İç Denetçi Kadrolarına Atama Yapılmaması
6. Belediye Şirketi Personeline Zabıta Memurluğu Görevi Verilmesi
7. Hayvan Bakımevleri Kurulmaması
8. Bütçe Emanetleri Hesabına Kaydedilen Giderlerin Muhasebe Kayıtlarına Alınma Sırasına Göre Ödenmemesi
9. Doğrudan Temin Usulüyle Yapılan Mal Alımlarının Kanunla Belirlenen %10 Sınırının Uygun Görüş Alınmadan Aşılması
10. Kiralanan Minibüslerin Belediye Faaliyetleri Dışında Kullanılması
11. Mevzuata Göre Yapılması Gereken Kamulaştırma İşlemlerinin Zamanında Yapılması
12. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Gösteren İşyerlerine İlişkin Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması
13. Beton Parke ve Beton Bordür Taşı Alım İşinde Kamu İhale Mevzuatına ve Sözleşmeye Aykırı Uygulamalar Bulunması
14. İmar İdari Para Cezalarının Mevzuata Uygun Olarak Hesaplanmaması

15. İmar Kanunu Uyarınca Tespit Edilen Kaçak Yapılara İlişkin Yıkım Kararlarının Uygulanmaması
16. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
17. Gecekondu Fonundaki Mevduatın İlgili Hesaplarda Takip Edilmemesi ve Mevzuatta Belirtilen Amaçlar İçin Kullanılmaması
18. Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Personelin Başka Kurumlarda Görevlendirilmesi
19. Varlık İşlem Fişi Düzenlenmemesi
20. Vekaleten Görevlendirmenin Genel Uygulama Haline Getirilmesi
21. Belediye Şirketi Tarafından İşletilen Spor Kompleksi İçin Yine Aynı Şirketten 43 Kişilik Spor Eğitmeni ve Personel Hizmet Alımı Yapılması
22. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Kontrolüne Yönelik İşlemlerin Yapılmaması
23. Belediyenin Tasarrufunda Bulunan Genel Hizmetlere Ayrılmış Alanların Bazılarının İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması
24. Belediye Başkan Adaylarının Seçim Reklam Harcamalarının Belediye Bütçesinden Yapılması
25. Alt Yapı Kazı Çalışmaları Tahrip Bedellerinin Tahsil Edilmemesi
26. Kadınlar ve Çocuklar İçin Açılması Zorunlu Olan Konukevlerinin Açılmaması
27. Eşik Değerlerin Altında Kalma Amacıyla Kısımlara Bölerek Doğrudan Temin Usulüyle Satınalma Yapılması
28. Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Belediye Adına Tahsil Edilen Vergi ve Katı Atık Bedellerinin Zamanında ve Tam Olarak Aktarılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Karesi Belediyesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

İdarenin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'larda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Karesi Belediyesinin karar organı olan Karesi Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 31 meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Karesi Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 6 adet birim

belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Muhtarlık İşleri Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Afet İşleri Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğüdür. Başkana bağlı olarak memurlar arasından atanan 2 başkan yardımcısı ve meclis üyeleri arasından görevlendirilen 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 22 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	344	104
Sözleşmeli Personel	-	3
Kadrolu İşçi	60	16
Geçici İşçi	-	-
Toplam	404	123
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	621

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu 1 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarihli ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Karesi Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Karesi Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek ve Olağanüstü Ödenek(TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek(TL)	Ödenek Toplamı(TL)	Bütçe Gideri Toplamı(TL)	İptal Edilen Ödenek(TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek(TL)
01	Personel Giderleri	0	101.154.000,00	0,00	31.469.500,00	132.623.500,00	126.501.749,23	6.121.750,77	0.00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0	12.570.500,00	0,00	-1.330.600,00	11.239.900,00	10.586.372,70	653.527,30	0.00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0	573.519.500,00	0,00	73.705.000,00	647.224.500,00	614.715.426,27	32.509.073,73	0.00
04	Faiz Giderleri	0	19.980.000,00	0,00	49.920.000,00	69.900.000,00	69.876.541,38	23.458,62	0.00
05	Cari Transferler	0	40.700.000,00	0,00	102.000,00	40.598.000,00	31.175.949,44	9.422.050,56	0.00
06	Sermaye Giderleri	0	305.576.000,00	0,00	-77.161.900,00	228.414.100,00	88.492.059,70	139.922.040,30	0.00
07	Sermaye Transferleri	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0.00
08	Borç Verme	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0.00
09	Yedek Ödenek	0	76.500.000,00	0,00	-76.500.000,00	0,00	0,00	0,00	0.00
Toplam		0	1.130.000.000,00	406.883.600,00	0.00	1.130.000.000,00	941.348.098,72	188.651.901,21	0.00

Karesi Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 1.130.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olmakla birlikte yıl içinde eklenen ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 1.130.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 941.348.098,72 TL bütçe gideri yapılmış ve 188.651.902,21 TL ödenek iptal edilmiş olup 2025 yılına ödenek devretmemiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	211.539.000,00	137.090.448,92	491.128,66	136.599.320,26	64,57
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	33.600.000,00	33.182.293,59	78.713,64	33.103.579,95	98,52
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	10.501.000,00	4.382.929,11	0,00	4.382.929,11	47,74
05- Diğer Gelirler	554.560.000,00	574.423.536,20	670,54	574.422.865,66	103,58
06- Sermaye Gelirleri	220.100.000,00	33.471.538,25	0,00	33.471.538,25	15,21
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	-300.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Toplam	1.030.000.000,00	782.550.746,07	570.512,84	781.980.233,23	75,92
---------------	-------------------------	-----------------------	-------------------	-----------------------	--------------

2024 yılında net bütçe geliri %75,92 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirlerinde (%64,57), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde (%98,52), diğer gelirlerde (%103,58), sermaye gelirlerinde (%15,21) gerçekleşme olmuştur.

Bütçe gelirin tahmin edilenin oldukça gerisinde kalmasının temel sebebi İdarenin gayrimenkul satış beklentisinin gerçekleşmemiş olmasıdır. Bu kapsamda 220.100.000,00 TL olması tahmin edilen sermaye geliri 33.471.538,25 TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Vergi gelirlerindeki tahsilat oranı ise önceki yıllara göre artmıştır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	101.154.000,00	126.501.749,23	125,06
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	12.570.500,00	10.586.372,70	84,22
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	573.519.500,00	614.715.426,27	107,18
04- Faiz Gideri	19.980.000,00	69.876.541,38	349,73
05- Cari Transferler	40.700.000,00	31.175.949,44	76,60
06- Sermaye Giderleri	305.576.000,00	88.492.059,70	28,96
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	76.500.000,00	0,00	0,00
Toplam	1.130.000.000,00	941.348.098,72	83,31

2024 yılında bütçe giderleri %83,31 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe başlangıç ödeneğine göre oransal olarak en büyük sapma, faiz oranlarındaki artışa bağlı olarak İdarenin faiz ödemelerinde gerçekleşmiştir. İdarenin faiz gideri başlangıç ödeneğine göre %349,73 oranında gerçekleşmiştir. Enflasyon kaynaklı fiyat artışlarına bağlı olarak mal ve hizmet alım giderleri %107,18 oranında gerçekleşmiştir. Yüklenimine girilen yapım işlerindeki artıştan kaynaklı olarak sermaye giderleri %28,96 oranında gerçekleşmişken, sosyal yardımlardaki artış nedeniyle cari transferlerdeki gerçekleşme ise %76,60 oranında olmuştur.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2024 yılının 2023 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki

tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	65.699.375,52	104.585.963,59	137.090.448,92	59,19	31,08
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	30.768.764,46	31.555.979,43	33.182.293,59	2,56	5,15
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.917.135,45	11.005.181,36	4.382.929,11	474,04	-60,17
Diğer Gelirler	171.039.913,02	325.004.902,34	574.423.536,20	90,02	76,74
Sermaye Gelirleri	22.270.062,20	32.102.085,00	33.471.538,25	44,15	4,27
Toplam	291.695.250,65	504.254.111,72	782.550.746,07	72,87	55,19
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	165.352,01	168.678,74	570.512,84	2,01	238,22
Net Toplam	291.529.898,64	504.085.432,98	781.980.223,23	72,91	55,13

2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 277.894.790,25 TL tutarında (%55,13) artış göstermiştir. Bütçe gelirlerini oluşturan tüm kalemlerde artış olmakla birlikte tutar olarak en büyük katkı diğer gelirlerde 249.418.633,86 TL ve vergi gelirlerinde 32.504.485,33 TL tutarındaki atışlardan kaynaklanmıştır. Sermaye gelirlerindeki artışta büyük oranda gayrimenkul satışları etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	25.903.228,99	55.534.778,16	126.501.749,23	114,39	127,79
SGK Devlet Prim Giderleri	3.539.617,80	6.133.291,09	10.586.372,70	73,28	72,62
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	164.062.721,30	392.845.646,72	614.715.426,27	139,45	56,48
Faiz Giderleri	7.610.532,59	18.362.148,02	69.876.541,38	141,27	280,55
Cari Transferler	11.866.467,95	19.593.573,49	31.175.949,44	65,12	59,11
Sermaye Giderleri	36.102.236,12	178.964.523,31	88.492.059,70	395,72	-50,55
Sermaye Transferleri					
Toplam	249.084.804,75	671.433.960,79	941.348.098,72	169,56	40,20

İdarenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında bir önceki yıla göre 269.914.137,93 TL tutarında (%40,20) artmıştır. Yıl boyunca artmakta olan enflasyon nedeniyle gider kalemlerinin

tümünde artış olmuştur. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında tutar olarak en büyük artış yapılmakta olan yatırımlar nedeniyle artan sermaye gideri kaynaklıdır. Giderler içerisinde en büyük kalem ise %65 ile mal ve hizmet alımlarıdır. Faiz oranlarındaki artış nedeniyle faiz gideri de yaklaşık 1,5 kat artmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın İdarenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 819.547.465,77 TL, Faaliyet Geliri 919.940.428,48 TL ve enflasyon düzeltmesi olumlu farkı 204.616.196,34 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 305.009.159,05 TL olarak gerçekleşmiştir.

Karesi Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Karesi Kent Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	5.245.287,87	5.245.287,87	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Karesi Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- Mizan cetveli
- Temel mali tablolar
 - Bilanço
 - Faaliyet sonuçları tablosu
 - Nakit akış tablosu
- Diğer mali tablolar
 - Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim

hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

İdare organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları, organizasyon şemasına bağlı olarak hazırlanan görev ve çalışma yönetmelikleri ile diğer yönetmelikler ve yönergeler hazırlanarak tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterli düzeyde yapılmaktadır.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar ise henüz başlangıç aşamasındadır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, hata riskini ve hileli işlemleri en aza indirebilmek amacıyla, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik çalışmalar kapsamında kontrol faaliyetleri ve sorumluları kısmen (müdürlük bazında) belirlenmiş olup, kontrol faaliyetlerinin etkinliği düzenli olarak gözden geçirilmediğinden dolayı yeterli değildir.

İdarede ön mali kontrol sistemi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarede iç kontrol sisteminin değerlendirilmesine yönelik bir çalışma yoktur. İdare bünyesinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Balıkesir Karesi Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bazı Gelir Kalemlerinin Tahakkuk Tahsilat Oranının Düşük Olması

İdarenin 2024 yılı hesabının incelenmesi neticesinde; Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetvelinde önemli görülen ancak tahakkuk tahsilat oranı düşük kalarak gelecek yıla devreden bazı gelir kalemleri olduğu anlaşılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (f) bendinde Belediye başkanı belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 61'inci maddesinin birinci fıkrasında, muhasebe hizmeti;

“Gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir.”

Şeklinde tanımlanmış, aynı maddenin ikinci fıkrasında muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinin (e) bendinde de, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un, “Ödeme zamanı ve önce ödeme” başlıklı 37'nci maddesinde; *“amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği”* hükmü yer almaktadır. Kanun'un “Ödeme emri” başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında; *“Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur.”* denilmektedir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; amme alacaklarına ilişkin olarak amme borçlusuna bir “ihbarname” düzenlenmeli ve tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenmelidir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya, 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir.

İdarenin 2024 yılı hesabının incelenmesi neticesinde; Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetvelinde önemli görülen ancak tahakkuk tahsilat oranı düşük kalarak gelecek yıla devreden bazı gelir kalemleri aşağıda gösterilmiştir. İdarenin Mali Hizmetler Müdürlüğünün borcunu ödemeyen kişiler hakkında borcun ödenmesi ve yasal işlemlerin başlatılabilmesi için ödeme emirlerini zamanında düzenleyip daha sonra bu borçluları Hukuk İşleri Müdürlüğüne havale etmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Tablo 8: 2024 yılı Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli Tablosu

Açıklama	Devreden Gelir Tahakkuku (TL)	2024 Yılı Tahakkuku (TL)	Toplam Tahakkuk (TL)	2024 Yılı Tahsilatı (TL)	Tahsilatla n Ret ve İadeler (TL)	2024 Yılı Net Tahsilatı (TL)	Tahsil Oranı (%)
Arsa Vergisi	13.648.665,59	32.526.953,86	46.175.619,45	24.556.178,90	263.923,72	24.292.255,18	52,61
Arazi Vergisi	580.156,98	913.117,56	1.493.274,54	632.538,45	72,04	632.466,41	42,35
İlan ve reklam Vergisi	3.045.536,97	3.079.540,50	6.125.077,47	1.185.343,99	1.825,00	1.843.518,99	30,10
Konutlara ait Çevre Temizlik Vergisi	843.133,23	8.125.642,18	8.968.775,41	3.336.174,69	24.629,77	3.311.544,92	36,92
Bina İnşaat Harcı	336.997,50	1.546.828,35	1.883.825,85	805.608,62	0,00	805.608,62	42,7
Yapı Kullanma İzni Harcı	3.562.956,57	6.605.231,85	10.168.188,42	5.744.720,47	0,00	5.744.720,47	56,
Taşınmaz Kiraları	3.428.546,16	3.644.945,88	7.073.492,04	1.630.164,31	757,64	1.629.406,67	23,0

BULGU 2: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Katkı Payının Ödenmemesi

Belediyenin, 2024 yılında tahakkuk ettirilen emlak vergisinden görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması vedeğerlendirilmesi amacıyla kestiği %10 nispetindeki Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payını ilgili idareye aktarmadığı tespit edilmiştir.

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" başlıklı 12. maddesinde belediyelerce, tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirileceği ve bunun emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği ifade edilmiş, tahsil edilen bu tutarların da tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği belirtilmiştir. Ayrıca tahsil edilen katkı payını söz konusu süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği de düzenlenmiştir. Bu işlemlerle ilgili olarak aynı maddede belediye başkanlarına, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlama hususunda sorumluluk yüklenmiştir. Ödenmeyen payların da, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine belediyenin İller Bankasından

aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderileceği belirtilmiştir.

On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6360 Sayılı Kanun ile yukarıda il özel idarelerine atfedilmiş görevlerin il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca yerine getirileceğine ilişkin "Çeşitli Hükümler" başlıklı 3. Maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan: *"21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca kullanılır ve yürütülür. Bahsedilen kanun hükmü uyarınca toplanan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı tutarları, defterdarlıklar bünyesinde açılan emanet hesaplarına aktarılır..."* düzenlemesinin bir gereği olarak artık bu paylar Balıkesir gibi büyükşehir olmuş illerde ilçe belediyeleri tarafından ilgili Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına yatırılacak burada toplanan bu katkı payı tutarları da bu başkanlıklarca defterdarlıklar bünyesinde açılan emanet hesaplarına aktarılacaktır.

Karesi Belediyesince 2024 yılında tahakkuk edip tahsil edilen emlak vergisi miktarının %10'u olan 8.262.381,14 TL Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı adı altında tahsil edilmiştir. Ama yapılan incelemede kesilen bu tutarların 2024 yılı süresince aktarımının yapılmadığı görülmüştür. Kurumun önceki yıllara ait bu konuyla ilgili bir borcu bulunmamaktadır.

Sonuç olarak Karesi Belediyesince herhangi bir gecikme cezasına maruz kalınmaması adına söz konusu tutarın aktarımının mevzuat hükümlerine göre zamanında yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Belediyenin Yetki ve Görev Sınırları İçinde, Bazı İş Yerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması

İdarenin ilgili birimlerinden alınan bilgilere göre, belediyenin yetki ve görev sınırları içinde, bazı iş yerlerinin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunduğu görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*İşyeri Açma İzni Harcı*" başlıklı 81'inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının "*İşyeri Açma İzni Harcına*" tabi olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek işletmelerin ilgili belediyeden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, belediye mücavir alanları içinde yer alan 11.714 adet ruhsatlı işyeri olduğu görülmüştür. Öte yandan ilgili vergi dairelerinden alınan verilere göre toplam mükellef sayısının 23 binin biraz üzerinde olduğu anlaşılmış olup çeşitli nedenlerle ruhsatlandırılmayan işyerleri hariç bazı işyerlerinin ruhsatsız faaliyetlerine devam ettiği buna bağlı olarak da Belediyenin, iş yeri açma izni harcı geliri kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

Belediyenin mücavir alanları içinde yer alıp faaliyette bulunan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri kapsamına giren iş yerlerini en kısa sürede tespit edip bu yerleri ruhsatlandırması gerekmektedir.

BULGU 4: Kiracı Tarafından Ödenmesi Gereken Elektrik Giderinin Bütçeden Ödenmesi

Balıkesir Karesi Belediyesi hesaplarının incelenmesinde; Karesi Kent Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından işletilen Alparslan Türkeş Spor Kompleksi Kapalı Spor Salonu elektrik giderinin, Belediye bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin mevzuatlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devlete ait olan taşınmazları birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebileceği hükmü yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer Kuruluşlarla İlişkiler" başlıklı 75'inci maddesi'nin (d) bendinde; belediyenin belediye meclisinin kararı olmak şartı ile görev ve sorumluluk alanına giren konularda kendilerine ait taşınmazları asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere kamu idarelerine veya mahalli idarelere devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği hükmüne yer verilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulunun 2017/1 Esas ve 5415/1 Karar no.lu İçtihadı Birleştirme Kararı'nda; belediyelerin mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun sosyal ve ekonomik amaçlı arsa ve konut üretimine ilişkin 69'uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere aynı Kanun'un 75'inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesi çerçevesinde, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerine hükmedilmiştir.

Bu düzenlemelere göre Kamu İdareleri kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilecek veya tahsis edebilecektir. Tahsis edilecek kuruluşlar arasında Belediye Karesi Kent Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi bulunmamaktadır.

İdare ile Karesi Kent Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi arasında düzenlenen "Kira Sözleşmesi!" 'nin 17'nci maddesinde; Elektirk, su , doğal gaz kullanılması gerektiği takdirde aboneliklerinin kiracı adına açılacağı belirtilmiştir. Bu durumda kiracı tarafından aboneliğin açılmaması ve elektrik giderinin Belediye bütçesinden ödenmesi sözleşmeye de aykırıdır.

04.02.2011 tarihli ve 27836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun;

“Kullanma giderleri” başlıklı 341'inci maddesinde; “ Kiracı, konut ve çatılı işyeri kiralarda, sözleşmede aksi öngörülmemişse veya aksine yerel âdet yoksa, ısıtma, aydınlatma ve su gibi kullanma giderlerine katlanmakla yükümlüdür Giderlere katlanan taraf, bu giderleri ispat edici belgelerin birer örneğini, istem üzerine diğer tarafa vermek zorundadır.

.” denilmektedir.

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere konut veya işyerine ait elektrik giderlerinin tahsis yapılan veya kiralayan ilgili tarafından ödenmesi gerekmektedir.

İdare tarafından, Kent Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne kiralanan spor kompleksi ve spor salonunun elektrik giderlerinin ilgili şirket tarafından karşılanması gerekmektedir.

BULGU 5: İç Denetçi Kadrolarına Atama Yapılmaması

İdare bünyesindeki iç denetçi kadrolarına atama yapılmadığı, dolayısıyla herhangi bir iç denetim raporu düzenlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Üst yöneticiler” başlıklı 11’inci maddesinde, üst yöneticilerin meclise karşı olan sorumluluklarını harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri ifade edilmiştir.

Aynı Kanun’un “Kontrolün yapısı ve işleyişi” başlıklı 57’nci maddesinde kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin; harcama birimleri, muhasebe ve mali hizmetler ile ön mali kontrol ve iç denetimden müteşekkil olduğu belirtilmiş olup Kanun’un “İç denetim” başlıklı 63’üncü maddesinde iç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyeti olarak tanımlanmıştır.

Yapılan incelemede; Karesi Belediyesine 3 adet iç denetçi kadrosu ihdas edilmiş olmasına rağmen iç denetçi atanmaması nedeniyle herhangi bir iç denetim faaliyeti yapılmadığı tespit edilmiştir.

İhdas edilmiş 3 adet iç denetçi kadrosu bulunduğu halde İdarece iç denetçi ataması yapılmaması ve iç denetim faaliyetinin gerçekleştirilmemesi, 5018 sayılı Kanun uyarınca mali disiplin ve etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulmasını engellemektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda, idare tarafından iç denetçi kadrolarına atama yapılması suretiyle iç denetim faaliyetlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 6: Belediye Şirketi Personeline Zabıta Memurluğu Görevi Verilmesi

İdarenin iştiraki olarak faaliyet gösteren şirket personeline belediye zabıta teşkilatında fiili olarak belediye zabıta memurluğu yaptırıldığı görülmüştür.

11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin (b) fıkrasında, Belediye zabıtasının; Beldenin düzenini muhafaza eden, belde halkının esenlik, sağlık ve huzurunu koruyan, yetkili organların bu amaçla alacakları kararları uygulayan özel zabıta kuvvetini, (c) fıkrasında, belediye zabıta personelinin; ise belediye zabıta teşkilatındaki daire başkanı, müdür, şube

müdürü, amir, komiser ve memurlarını, (f) fıkrasında da zabıta teşkilatının belediye bünyesinde zabıta görev ve hizmetlerini yürütmek üzere, 22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde oluşturulan birimi düzenlenmiştir.

Yine Yönetmelik’in “Kadro ve unvanlar” başlıklı 6’ncı maddesinde; Belediye zabıta teşkilatı personel kadro ve unvanları; Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğe göre belirlenmiş; zabıta daire başkanı, zabıta müdürü, zabıta şube müdürü, zabıta amiri, zabıta komiseri ve zabıta memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluşacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in “Belediye zabıta kıyafetini kullanma yasağı” başlıklı 35’inci maddesinde, zabıta personeli için bu Yönetmelik’te şekli gösterilen resmi kıyafet ile işaretlerin başka bir özel veya kamu kuruluşu mensubu tarafından kullanılamayacağı; “Geçici görevlendirme” başlıklı 41’inci maddesinde de zorunlu hallerde, belediye memurlarından ihtiyacı karşılayacak sayıda personelin zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere, belediye zabıta memurları özel bir amaç doğrultusunda güvenlik görevini yürüten kamu düzeni görevlisidirler. belediye zabıta teşkilatı görev ve yetkileri bakımından özellik arz ettiğinden, Belediye Zabıta Yönetmeliği’nde zabıta teşkilatı ve zabıta memurlarının görev ve yetkileri, hak ve yükümlülükleri, sorumlulukları ve atanmaları gibi konular özel olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla zabıta memuru olmayan kişilerin zabıta memuru olarak görevlendirilip fiilen zabıta memurluğu yapması yetki sakatlığına neden olacak işlemler doğurabilecektir.

Yapılan inceleme sonucunda, belediyenin iştiraki olarak faaliyet gösteren şirket bünyesinde istihdam edilen personelin bir kısmının zabıta teşkilatında fiilen zabıta memuru olarak görevlendirildiği, görevlendirilen şirket personelinin resmi zabıta kıyafetleriyle görev yaptığı tespit edilmiştir.

İdarenin zabıta personeli olarak görevlendirdiği memurların Belediye Zabıta Yönetmeliği kapsamında bulunan kadrolarda istihdam edilen personelden oluşması, zabıta memuru olmayan kişilere fiilen zabıta memurluğu yaptırılmaması gerekmektedir.

BULGU 7: Hayvan Bakımevleri Kurulmaması

İdarenin, 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla kurulması zorunlu hayvan bakımevlerini kurmadığı görülmüştür.

14.07.2021 tarihli ve 31541 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7332 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 13’üncü maddesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’na eklenen ve 02.08.2024 tarihli ve 32620 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7527 sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 13’üncü maddesi ile değiştirilen “Yerel yönetimlerin sorumluluğu” başlıklı Ek 1’inci maddesinde;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler, sahipsiz veya güçten düşmüş ya da tehlike arz eden hayvanların korunması ve sahiplendirilinceye kadar bakımının yapılması ile rehabilitasyonunun sağlanması amacıyla hayvan bakımevleri kurar.

Birinci fıkrada belirtilen hayvanlar, ilgili belediyeler tarafından hayvan bakımevine götürülür. Hayvan bakımevi kurma zorunluluğu olmayan belediyeler ile il özel idareleri ise sorumluluk alanındaki bu hayvanları en yakın hayvan bakımevine götürür. (Değişik üçüncü ve dördüncü cümle: 30/7/2024-7527/13 md.) Bakımevlerine alınan hayvanlar Bakanlık veri sistemine kaydedilir. Rehabilite edilen köpekler, sahiplendirilinceye kadar hayvan bakımevlerinde barındırılır.

(Değişik: 30/7/2024-7527/13 md.) Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler bakımından, geçici 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kaynağı ayırmayan belediye başkanı ve meclis üyeleri ile ayrılan kaynağı hayvan bakımevi kurmak, sahipsiz hayvanları toplamak, rehabilite etmek veya sahiplendirilinceye kadar bakmak için sarf etmeyen ya da bu kaynağı başka amaçlar için sarf eden belediye başkanı ve belediye yetkililerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.”

denilmektedir.

7332 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi ile 5199 sayılı Kanun'a eklenen ve 7527 sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14'üncü maddesi ile değiştirilen geçici 4'üncü maddede de;

“Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu yirmi beş bini aşan belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar ek 1 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvan bakımevlerini kurmakla ve mevcut bakımevlerinin koşullarını iyileştirmekle yükümlüdür.

Belediyeler 31/12/2028 tarihine kadar birinci fıkra gereğince hayvan bakımevleri kurmak, rehabilitasyon işlemlerini gerçekleştirmek ve sahihsiz hayvanlara sahiplendirilinceye kadar bakmak için kesinleşmiş en son bütçe gelirlerinin binde beşi oranında kaynak ayırır. Bu oran büyükşehir belediyelerinde binde üç olarak uygulanır. Bu fıkra uyarınca ayrılan ödenekler başka bir amaç için kullanılamaz.

Belediyelerce bu maddenin ikinci fıkrasında belirlenen oranların üzerinde yapılan harcamaların yüzde 40'ı, tevsik edilmesi kaydıyla ilgili belediyeye Hazine ve Maliye Bakanlığınca aktarılır. Ancak, aktarılacak tutar hiçbir şekilde ikinci fıkrada belirlenen oranların yüzde 40'ını geçemez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Kedi ve köpek sahipleri, hayvanlarını en geç 31/12/2025 tarihine kadar dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına aldirmek zorundadır.”

hükmüne yer verilmiştir.

13.12.2024 tarihli ve 32751 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hayvanların Korunması Hakkında Uygulama Yönetmeliği’nin “Yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7’nci maddesinin 1’inci fıkrasında; yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları arasında; sahihsiz veya güçten düşmüş hayvanları 5199 sayılı Kanun hükümlerince toplatmak suretiyle çalışma izni alarak kurmuş oldukları hayvan bakımevlerine getirmek, hayvan bakımevine gelen hayvanları Bakanlıkça oluşturulan veri tabanına kaydederek müşahade altına almak, hayvanların rehabilitasyonlarının yapılmasını müteakip hayvanları bakımevinde barındırmak veya sahiplendirmek, hayvan bakımevlerinde oluşan atık ve artıkların çevre ve toplum sağlığına zarar vermesini önlemek, hayvan bakımevlerinde hayvan üretimini engellemek, kedi ve köpekleri hayvan bakımevlerine kabul etmek, denetim elemanlarınca el konulan hayvanları hayvan bakımevine götürmek ya da bakımevi bulunmaması halinde bakımevi bulunan en yakın yerel yönetime ait hayvan bakımevine

götürmek veya el konularak hayvan bakımevlerine getirilen hayvanları kabul etmek, hayvan bakımevinde veteriner hekim çalıştırmak, 5199 sayılı Kanun kapsamında hayvan bakımevi kurma zorunluluğu olmayan yerel yönetimlerce getirilen sahipsiz hayvanları hayvan bakımevine kabul etmek ve sahiplendirilinceye kadar bakmak, sorumluluğunda bulunan hayvan bakımevlerinde ve doğal yaşam alanlarında hayvanların birbirlerine veya insanlara zarar vermesini engelleyecek yapısal ve idarî tedbirleri almak, hayvan bakımevinin ve doğal yaşam alanlarının kapasitelerinin ildeki sahipsiz köpek sayısına kıyasla yeterli olduğuna il hayvanları koruma kurulunca karar verilinceye kadar 5199 sayılı Kanunun geçici 4'üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında ayırmak zorunda oldukları mali kaynağın asgari %50'sini hayvan bakımevi ile doğal yaşam alanı yapımına veya mevcutlarının kapasitesini arttırmaya harcamak sayılmıştır.

Yapılan incelemede, Belediyenin sokak hayvanları için bir bakımevine sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, sokak hayvanlarının bakımı, rehabilitasyonu ve ıslahı için belediyelerin yerine getirmekle sorumlu tutulduğu hususlarda, 5199 sayılı Kanun hükümlerine uygun tedbirlerin uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Bütçe Emanetleri Hesabına Kaydedilen Giderlerin Muhasebe Kayıtlarına Alınma Sırasına Göre Ödenmemesi

Ödeme emri belgesine bağlandığı halde, nakit yetersizliği nedeniyle 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında;

"Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir."

“Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinin altıncı fıkrasında;

“Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur” denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 320 Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 249’uncu maddesinde ise;

“Bütçe emanetlerinden yapılacak ödemeler: Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılabacağı üzere idarelerin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde, alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar, 320 Bütçe Emanetleri Hesabında izlenecek ve bu hesaptan yapılacak ödemeler, giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilecektir. Emanet hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin, kayda alınma sırasına göre gerçekleştirmesinden muhasebe yetkilileri sorumludur.

Yapılan inceleme neticesinde, 320 Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği tespit edilmiştir.

Mevzuat hükümleri ile uygulama birlikte değerlendirildiğinde, nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarlara ilişkin ödemelerin, giderlerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Doğrudan Temin Usulüyle Yapılan Mal Alımlarının Kanunla Belirlenen %10 Sınırının Uygun Görüş Alınmadan Aşılması

Kamu idaresinin doğrudan temin usulüyle yapmış olduğu mal alımlarına ilişkin ödenen

bedellerin, kanunla belirlenen sınırları aştığı ve %10'u aşan kısım için Kamu İhale Kurumundan onay alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun "Doğrudan Temin" başlıklı 22/d maddesinde büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçlarını doğrudan temin usulüyle giderebileceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde ise; Kanun'un 21 ve 22' nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unun KİK'in uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı düzenlenmiştir.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, idarelerin 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesinde parasal limitleri belirlenen işler için yapacakları harcamaların yıllık toplamı konulacak ödeneklerin %10'unu aşmamalı, aşacak kısım için ise KİK'in onayı alınmalıdır.

Yapılan incelemede mal alım ödeneğinin 121.094.000,00 TL olduğu, doğrudan temin ile mal alımının ise 50.398.440,04 TL olarak gerçekleştiği dolayısıyla yıllık konulan ödenekten 38.289.040,04 TL fazla alım yapıldığı tespit edilmiştir.

Kurumun 2024 yılında 22/d kapsamında gerçekleştirdiği mal alımlarına ilişkin harcama tutarlarının yıllık toplamının bu amaçla konulacak ödeneğin %10'unu aşmaması, aşması halinde ise KİK'in uygun görüşünün alınması gereklidir.

BULGU 10: Kiralanan Minibüslerin Belediye Faaliyetleri Dışında Kullanılması

Karesi Belediye ve bağlı birimlerin hizmetlerinde kullanılmak üzere kiralanan minibüslerden 3 adedinin, belediye hizmetleri dışında kullanıldığı tespit edilmiştir..

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun, "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinde;

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi

oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012- 6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

b) (...)10 Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir; cemevlerinin yapım, bakım ve onarımını yapabilir.

(Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5538/29 md.) Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.” Denilmektedir.

Yapılan incelemede; 35S9928, 45J0398, 07BFK026 plakalı minibüslerin 31 Mart 2024 yılında yapılacak olan yerel yönetimler seçimleri için Karesi Belediyesi Başkan adayı ile Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkan adayı adı altında resimlerinin kiralanan minibüs üzerine yapıştırılarak giydirildiği ve başkan adaylarının reklamının yapıldığı tespit edilmiştir. Belediye tarafından kiralanan ve Belediyeye bağlı birimlerinin hizmetlerinde kullanılması gereken minibüslerin yüzeylerinin belediye başkan adaylarının isim ve resimlerinin yapıştırılarak reklamının yapılması ile söz konusu minibüslerin kiralama, giydirme ve akaryakıt giderlerinin Belediye bütçesinden ödenmesi de yasal olarak mümkün değildir.

Ayrıca 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun’un “Seçim süresince yapılamayacak işler” başlıklı 63. Maddesinde; “*Kanunun 62. maddesinde sayılanlarla, umumi menfaatlere hadim cemiyetler ve bunlarda görev almış bulunan memur ve hizmetliler seçimlerde de tarafsızlıklarını muhafaza etmek zorundadırlar. Yukarıda yazılı olanların, 5830 sayılı Kanunda yazılı yasak hükümleri saklı kalmak üzere seçim süresince:*

a) Siyasal partilere veya adaylara her ne nam ile olursa olsun bağış ve yardımlarda bulunmaları,

b) Memur ve hizmetlileriyle her türlü araç ve gereç ve imkânlarını siyasi bir partinin veya adayın emrinde veya her hangi bir siyasi faaliyette çalıştırmaları, kullanmaları veya kullandırmaları yasaktır.

Birinci fıkrada yazılı olanlarla, Bankalar Kanununa tabi teşekküllerin, siyasi bir partinin lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyuna tesir etmek maksadıyla her türlü yayınlarda bulunmaları yasaktır”. Denilmektedir.

İdare tarafından sosyal etkinliklerde ve gelen konukların hizmetinde kullanılmak üzere kiralanan minibüslerin yüzeylerine belediye başkan adaylarının isim ve resimlerinin

yapıştırılarak, belediye başkan adaylarının reklamının yapılması, ayrıca minibüslerin kira, giydirme ve yakıt giderlerinin Belediye bütçeden karşılanması yasal olarak mümkün bulunmamaktadır.

BULGU 11: Mevzuata Göre Yapılması Gereken Kamulaştırma İşlemlerinin Zamanında Yapılması

Karesi Belediyesinin, kamulaştırmasız el atmanın bir türü olan hukuki el atma nedeniyle sıklıkla tazminat davalarına muhatap olduğu ve Belediye tarafından yersiz olarak tazminat, faiz, vekalet ücreti, yargılama gideri ödendiği görülmüştür.

Kamulaştırmasız el atma ikiye ayrılmakta olup bunlardan birincisi fiili el atma diğeri ise hukuki el atmadır. Taşınmaza doğrudan el konulmayıp, idari bir işlemle mülkiyet hakkının herhangi bir gerekçe olmadan uzun süre kullanılamamasına sebebiyet verilmesi hukuki el atma olarak nitelendirilmiştir. (*Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 15.12.2010 tarih ve E: 2010/5-662, K: 2010/652 sayılı kararı*)

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 10'uncu maddesinde; *"Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Beş yıllık imar programlarının görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kamu kuruluşlarının temsilcileri görüşleri esas alınmak üzere Meclis toplantısına katılır. Bu programlar, belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerleri ilgili kamu kuruluşları, bu program süresi içinde kamulaştırırlar. Bu amaçla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur.*

İmar programlarında, umumi hizmetlere ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince kısıtlama konulan gayrimenkuller kamulaştırılınca veya umumi hizmetlerle ilgili projeler gerçekleştirilinceye kadar bu yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla verilen haklar devam eder."

denilmektedir.

Bu hükme göre; belediyeler imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, ilgili planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Bu programların Mecliste görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kuruluşlarının da görüşü alınır. Bu program içinde

bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet yapıları için tahsis edilmiş olan yerlerin, bu program süresi içinde kamulaştırması maksadıyla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur.

Bu maddeye ek olarak 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'na 20.08.2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesi ile eklenen Ek Madde 1'de yer alan;

“Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır. Bu süre içinde belirtilen işlemlerin yapılmaması halinde taşınmazların malikleri tarafından mülkiyet hakkından kaynaklı bedele ilişkin açılacak davalar, adli yargıda görülür”

hükmü gereği, uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazlar ilgili idarelerce kamulaştırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar planı değişikliği yapılır/yaptırılır.

Danıştay 6'ncı Dairesinin 17.4.2013 gün 2013/2702 sayılı Kararında; Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin mülkiyet hakkına ilişkin düzenlemeleri ile 3194 sayılı İmar Kanunu'nun ilgili düzenlemelerini değerlendirerek, imar planlarında kalan taşınmazın imar programına alınmadığı ve kamulaştırılmadığı için taşınmaz malikinin mülkiyet hakkının belirsiz bir süre kısıtlandığına ve bu nedenle taşınmaz malın değerinin hesaplanarak ilgisine ödenmesi dışında başka bir yol kalmadığına hükmetmiştir. Söz konusu Daire kararında taşınmaz malın değerinin Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre hesaplanması gerektiği belirtilmiştir. Kamulaştırılma yapılmazsa, mülkiyet hakkının kullanmasına engel teşkil edecek kısıtlılığı kaldırarak şekilde imar planı değişikliği yapılması zorunlu hale getirilmiştir.

Yapılan incelemelerde Karesi Belediyesi tarafından yapılan imar planlarının beş yıllık sürede fiilen hayata geçirilmemesi sonucunda özel mülkiyetteki imar kısıtlılığı nedeniyle zarara

uğrayan taşınmaz maliklerinin açtıkları davalarla Belediyenin tazminat ödemeye mahkum edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca kamulaştırılma yapılmamasına rağmen mülkiyet hakkının kısıtlılığını kaldıracak şekilde imar planı değişikliği de yapılmamaktadır. Bu sebeple belediye yersiz olarak tazminat, faiz, vekalet ücreti, yargılama gideri ödemek zorunda kalmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve açıklamalar kapsamında kamulaştırmaz el atma kapsamında tazminat davalarına muhatap olmamak için İmar Kanunu ve Kamulaştırma Kanunu uyarınca hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Gösteren İşyerlerine İlişkin Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması

İdarenin yetki alanında bulunan ruhsatsız işyerlerine ilişkin mevzuatın öngördüğü idari yaptırımların uygulanmadığı görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı belirtildikten sonra bu ruhsatı almadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesine göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bahsi geçen yetkili idare belediyelerdir.

1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrasında: *"Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir..."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, belediye sınırları içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın açılmış işyerlerinin, mezkûr Yönetmelik'in "İşyerlerinde aranacak genel şartlar" başlıklı 5'nci maddesinde belirtilen sağlık, güvenlik, genel asayiş, bazı

işyerleri için alınması gereken izin ve raporlar ile ilgili şartları taşıyıp, taşımadığı noktasında riskli konumda bulunmasından dolayı kapatılması ayrıca İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile alınması zorunlu tutulan ruhsatı almaksızın işyeri açanlara, Encümen tarafından idari para cezası verilmesi gerekmektedir.

Ruhsatsız işyerlerine ilişkin yapılan incelemelerde, ilgili Yönetmelik kapsamında ruhsatsız olarak faaliyette bulunan işyerlerine ilişkin Zabıta Müdürlüğü tarafından tutulan tutanakların yerinde ilgililere tebliğ edildiği ve söz konusu tutanaklarda 15 (on beş) gün süre verildiği ve ruhsat almaya gelmeyen ya da çeşitli kriterleri sağlamayan işletmelere yönelik kapatma yaptırımının uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Öncelikle ifade etmek gerekirse ruhsatsız işyerlerine yönelik Belediye birimleri tarafından yapılan tespite binaen Belediye organlarından hiçbirinin gerek Zabıta Müdürlüğü gerekse Encümenin, ruhsatsız işyeri sahibine ruhsat alması için süre verme yönünde bir takdir yetkisi bulunmamakta olup mezkûr Kanun hükmünden, ruhsatsız işyerine yönelik idari para cezasının uygulanması ve faaliyetin menî yönünde karar verilmesi haricinde başka karar verilmesi imkanının bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde ruhsatsız olarak faaliyette bulunan işyerlerine ilişkin kapatma yaptırımı ile idari para cezasının uygulanmasına ilişkin mevzuatın amir hükmü doğrultusunda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Beton Parke ve Beton Bordür Taşı Alım İşinde Kamu İhale Mevzuatına ve Sözleşmeye Aykırı Uygulamalar Bulunması

Beton Parke ve Beton Bordür Taşı Alım İşî kapsamında yüklenicinin yükümlölüklerini zamanında yerine getirmediğı, İdare tarafından kamu ihale mevzuatı ve sözleşme hükümleri uyarınca alınması ve uygulanması gereken ceza, fesih vb. tedbirlerin zamanında alınmadığı görölmüştür.

20.02.2024 tarihli İhale Onay Belgesi ile yaklaşık maliyeti 17.920.000 TL olan 60.000 metrekare beton parke ve 20.000 metretöl beton bordür taşı alımının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 19'uncu maddesi uyarınca açık ihale usulü ile yapılması için onay verilmiştir.

Beton parke ve beton bordür taşı alımına ilişkin olarak 26.03.2024 tarihinde yapılan açık ihaleye toplam 4 istekli teklif vermiş olup, 26.03.2024 tarihli İhale Komisyon Kararı ile ihale ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekliye 13.300.000 TL bedelle verilmiştir. İstekli

15.04.2024 tarihinde sözleşmeye davet edilmiş olup, ilgili firma ile sözleşme 25.04.2024 tarihinde imzalanmıştır.

Sözleşme uyarınca işe başlama tarihi sözleşmenin imzalanmasına müteakip 3 takvim günü olup, sözleşmenin süresi ise 169 takvim günü, sözleşme bitiş tarihi ise 30.09.2024'dür.

A- Sözleşme Aykırı Olarak Alım İşinde Alt Yüklenici Çalıştırılması

Sözleşmenin “Alt yüklenicilere ilişkin bilgiler ve sorumluluklar” başlıklı 15’inci ve idari şartnamenin 18’inci maddesi uyarınca ihale konusu alımın tamamı veya bir kısmı alt yüklenicilere yaptırılamayacağı, alım işinde alt yüklenici çalıştırılmayacağı ve işlerin tamamının yüklenicinin kendisi tarafından yapılacağı belirtilmiş olmasına karşın, yüklenici tarafından İdareye sunulan 22.04.2024 tarihli yüklenici ile beton parke ve bordür taşı üretimi yapan başka bir firma arasında yapılan “Karesi İlçesinde Kullanılmak Üzere Kilitli Parke Taşı Alım İşi Mal Alım Tip Sözleşmesi” ile yüklenici firmanın 60.000 metrekare beton parke ve 20.000 metretül beton bordür taşının tamamını alt yüklenici olarak ilgili firmadan alacağı kararlaştırılmıştır.

Beton parke ve beton bordür taşı alım işine ilişkin sözleşmede açık hüküm bulunmasına rağmen alım işinde alt yüklenici çalıştırılmıştır.

B- Yüklenici Tarafından İşe Zamanında Başlanılmaması

Beton parke ve beton bordür taşı alım işime ait sözleşmenin 10.2.1’inci maddesi uyarınca yüklenicinin sözleşmenin imzalanmasına müteakip 3 takvim gününde işe başlaması hüküm altına alınmış olup, bu kapsamda 25.04.2024 tarihinde imzalanan sözleşmeye istinaden en geç 28.04.2024 tarihi itibarıyla yüklenici tarafından işe başlaması gerekirken yapılan incelemeler sonucunda mal teslim icmaline göre ilk teslimin 05.08.2024 tarihinde gerçekleştiği, İdare yazışmalarında bahsi geçen 14.05.2024 tarihindeki 205,8 metrekare ve 15.05.2024 tarihindeki 205,8 metrekare teslimatın başka firma irsaliyesi ile yapılmış olması nedeniyle stok girişinin yapılmadığı ve hakediş düzenlemesinde bu miktarların dikkate alınmadığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “İdarenin sözleşmeyi feshetmesi” başlıklı 20’nci maddesi uyarınca, yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli

ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedileceği ve sözleşme feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği hüküm altına alınmıştır.

Bunun yanında beton parke ve beton bordür taşı alım işine ilişkin sözleşmenin;

- “Yüklenicinin yükümlülükleri” başlıklı 16.1.1’inci maddesinde; yüklenicinin, işlere gereken özen ve ihtimamı göstermeyi, sözleşme konusu malı/işi sözleşme ve ihale dokümanlarına göre belirlenen süre, miktar ve bedel dahilinde gerçekleştirmeyi ve oluşabilecek kusurları sözleşme hükümlerine uygun olarak gidermeyi kabul ve taahhüt ettiği,
- “Sözleşmenin feshi ve işin tasfiyesi” başlıklı 35.1.1’inci maddesinde; yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, sözleşmenin gecikme cezasını düzenleyen maddesinde belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere İdarenin sözleşmede belirlediği süreyi ve açıklamaları içeren ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve ek teminatlar gelir kaydedilerek sözleşmenin feshedileceği, hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği,

Kararlaştırılmıştır.

Yapılan incelemede yüklenici tarafından işe zamanında başlanılmamasına rağmen İdare tarafından herhangi bir ihtar ve uyarı da bulunulmadığı gibi bu döneme ilişkin gecikme cezası da kesilmediği görülmüştür.

C- Yüklenici Tarafından Mal Alımına İlişkin Taahhütlerin Zamanında Yerine Getirilmemesi

Sözleşme uyarınca sözleşmenin imzalanmasına müteakip 3 takvim günü içerisinde işe başlanması, işin 169 takvim günü sürerek 30.09.2024 tarihinde bitmesi kararlaştırılmış olmasına karşın yüklenici tarafından işe zamanında başlanmadığı gibi 05.08.2024 tarihine kadar yaklaşık üç aylık sürede beton parke ve beton bordür taşı teslimi de yapılmamıştır.

İdare tarafından yükleniciye muhatap 14.06.2024 tarihli yazıda 13.06.2024 tarihi itibarıyla İdareye sadece 411,6 metrekare parke taşı edildiğinden bahisle gerekli tedbirlerin

alınarak 08.07.2024 tarihine kadar en az 10.000 metrekare parke taşının teslim edilmesi istenmiştir.

İdare Başkanlık Makamının 26.07.2024 tarihli ve 338 sayılı Oluru ile; yükleniciye yapılan yazılı uyarıya rağmen yüklenicinin taahhütlerini yerine getirmediğinden bahisle İdarenin 10 gün süreli ihtarın başlatılacağına yükleniciye noter kanalıyla bildirilmesi kararlaştırılmış olmasına karşın ilgili Olur kapsamındaki ihtar yükleniciye çekilmemiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İdarenin sözleşmeyi feshetmesi" başlıklı 20'nci maddesi uyarınca, yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedileceği ve sözleşme feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği hüküm altına alınmıştır.

Bunun yanında beton parke ve beton bordür taşı alım işine ilişkin sözleşmenin;

- "Yüklenicinin yükümlülükleri" başlıklı 16.1.1'inci maddesinde; yüklenicinin, işlere gereken özen ve ihtimamı göstermeyi, sözleşme konusu malı/işi sözleşme ve ihale dokümanlarına göre belirlenen süre, miktar ve bedel dahilinde gerçekleştirmeyi ve oluşabilecek kusurları sözleşme hükümlerine uygun olarak gidermeyi kabul ve taahhüt ettiği,
- "Sözleşmenin feshi ve işin tasfiyesi" başlıklı 35.1.1'inci maddesinde; yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, sözleşmenin gecikme cezasını düzenleyen maddesinde belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere İdarenin sözleşmede belirlediği süreyi ve açıklamaları içeren ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve ek teminatlar gelir kaydedilerek sözleşmenin feshedileceği, hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği,

kararlaştırılmıştır.

Ancak yapılan incelemelerde işe başlanması gereken tarih olan 29.04.2024 tarihinden itibaren taahhütlerini yerine getirmeyen ve mal teslim etmeyen yükleniciye hakkında

26.07.2024 tarihine kadar yaklaşık üç aylık sürede herhangi bir işlem yapılmadığı tespit edilmiştir.

D- Taahhüdünü Zamanında Yerine Getirmeyen Yükleniciye Gecikme Cezası Kesilmemesi

Beton parke ve beton bordür taşı alım işi sözleşmesinin “Gecikme halinde uygulanacak cezalar ve kesintiler ile sözleşmenin feshi” başlıklı 34’üncü maddesinde; İdare tarafından sözleşmede belirtilen süre uzatımları hariç yüklenicinin sözleşmeye uygun olarak malı veya malları teslim etmemesi halinde 10 gün süreli yazılı ihtar yapılarak gecikme cezası uygulanacağı, yüklenicinin sözleşmeye uygun olarak malı süresinde teslim etmemesi halinde gecikilen her takvim günü için sözleşme bedelinin onbinde beşi oranında gecikme cezası uygulanacağı, gecikme cezasının ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın yükleniciye yapılan ödemelerden kesileceği hüküm altına alınmıştır.

Ancak yüklenici malı zamanında teslim etmemesine rağmen ihtar çekilmediği ve gecikme cezası uygulanmadığı tespit edilmiştir. İdare tarafından yükleniciye muhatap 14.06.2024 tarihli yazıda, 08.07.2024 tarihine kadar 10.000 metrekare parke taşı teslim edilmesi talep edilmiş olmasına ve yüklenici tarafından 05.08.2024 tarihinde teslimat yapılmasına rağmen bu zaman içinde bile yüklenici ihtar edilmemiş ve gecikme cezası kesilmemiştir.

Bunun yanında sözleşme uyarınca işe başlanılması gereken 28.04.2024 tarihinden 05.08.2024 tarihine kadar resmi olarak parke taşı teslim alınmamasına rağmen yükleniciye zamanında ihtar çekilmemiş ve gecikme cezası da kesilmemiştir.

Ancak İdare tarafından zamanında ihtar edilmemiş ve gecikme cezası kesilmemiş dönemlere ilişkin olarak;

- 22.11.2024 tarihinde 08.07.2024 – 14.09.2024 dönemine ait 68 günlük gecikme için 452.200 TL,
- 25.12.2024 tarihinde 27.04.2024 – 14.05.2024 dönemine ait 16 günlük gecikme için 106.400 TL,
- 26.12.2024 tarihinde 16.12.2024 – 26.12.2024 dönemine ait 10 günlük gecikme için 66.500 TL,

gecikme cezası kesilmiştir.

Ancak yapılan incelemede sözleşmede belirtilen koşulların gerçekleşmesine müteakip zamanında kesilmediği ve gecikme sürelerinin sözleşmeye uygun belirlenmediği tespit edilmiştir.

E- Süre Uzatımı Verilmesi

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “Mucbir sebepler” başlıklı 10’uncu maddesinde; doğal afetler, kanuni grev, genel salgın hastalık, kısmî veya genel seferberlik ilânı ve gerektiğinde Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenecek benzeri diğer haller mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller olarak sayılmış olup, süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için;

- Yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması,
- Taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması,
- Yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması,
- Mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması,
- Yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunlu olduğu

belirtilmiştir.

Beton parke ve beton bordür taşı alım işine ilişkin sözleşmenin “Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları” başlıklı 25’inci maddesinde;

- Doğal afetler, kanuni grev, genel salgın hastalık, kısmi veya genel seferberlik ilanı ve gerektiğinde Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenecek benzeri hallerin mücbir sebep olarak kabul edileceği,
- Mücbir sebepler nedeniyle süre uzatımı verilebileceği,
- Yukarıda yer verilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve yükleniciye süre uzatımı verilebilmesi için mücbir sebep olarak kabul edilecek durumun; yüklenicinin kusurundan kaynaklanmamış olması, taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması, yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi, mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin İdareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesinin zorunlu olduğu,

kararlaştırılmıştır.

Yapılan incelemede; yüklenicinin 18.09.2024 tarihli dilekçesinde Temmuz 2024 ayı içerisinde üretim tesislerinde gerçekleşen kaza nedeniyle üretim ve sevkiyatlarının durduğu belirtilerek ilave süre verilmesi ve iş bitim tarihinin 16.12.2024 olarak belirlenmesi talep edildiği, İdarenin yükleniciye muhatap 24.09.2024 tarihli yazısı ile sözleşmenin 25'nci maddesi, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 29'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına istinaden mücbir sebepler nedeniyle iş bitim süresi olan 30.09.2024 tarihine ilave 77 takvim günü ek süre verilerek son bitim tarihinin 16.12.2024 olmasını uygun bulunduğu bildirildiği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat kapsamında mücbir sebep dolayısıyla ek süre verilebilmesi için yüklenicinin mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve mücbir sebebin yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunlu olmasına karşın yüklenici tarafından Temmuz 2024 gerçekleşen kazaya ilişkin başvuru 20 gün içinde yapılmadığı gibi kazaya ilişkin yetkili merciler tarafından verilen bir belge de verilmemiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve açıklamalar kapsamında yükleniciye mücbir sebep dolayısıyla ek süre verilmesi imkanı bulunmamaktadır.

İdare tarafından gerçekleştirilen beton parke ve beton bordür taşı alım işine ilişkin uygulama sürecindeki iş ve işlemlerde kamu ihale mevzuatına ve sözleşmeye aykırılıklar bulunduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 14: İmar İdari Para Cezalarının Mevzuata Uygun Olarak Hesaplanmaması

İmar mevzuatına aykırı bazı yapılara verilecek para cezalarının kesilmesinde gerekli artırımların yapılmadığı ve para cezalarının hatalı hesaplandığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde;

(a) ve (b) bentlerine göre cezalandırmayı gerektiren aykırılığa konu yapı;

1) Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise cezanın % 30'u,

2) Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise cezanın % 40'ı,

3) Uygulama imar planında veya parselasyon planında “Kamu Tesisi Alanı veya Umumî Hizmet Alanı” olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise cezanın % 60’ı,

4) Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise cezanın % 100’ü,

5) Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise cezanın % 20’si,

6) Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise cezanın % 80’i,

7) Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise cezanın % 50’si,

8) Ruhsatsız ise cezanın % 180’i,

9) Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise cezanın % 50’si,

10) Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşaat faaliyete konu ise cezanın % 100’ü,

11) İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise cezanın % 10’u,

12) İnşaat faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise cezanın % 20’si,

13) Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise cezanın % 20’si,

(a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde tespit edilen para cezalarının miktarına göre ayrı ayrı hesap edilerek ilave olunur. Para cezalarına konu olan alanın hesaplanmasında, aykırılıktan etkilenen alan dikkate alınır.”

denilmektedir.

Bu kapsamda imar mevzuatına aykırı yapılara ilişkin olarak yapının; ruhsatı olup olmadığına, ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüp sürdürülmediğine, yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte ruhsat alınmaksızın yeni inşaat olup olmadığına, hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılıp yapılmadığına, kamuya veya başkasına ait bir parselde olup olmadığına, uygulama imar planında veya parselasyon planında kamu tesisi alanı veya umumî hizmet alanı olarak belirlenmiş bir alanda yapılıp yapılmadığına, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine, uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılıp

yapılmadığına, yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılıp yapılmadığına, özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılıp yapılmadığına, inşai faaliyetler sonrasında kullanılıp kullanılmadığına, çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet verip vermediğine bağlı olarak idari para cezası yüzdesel olarak artırılmaktadır.

Yapılan incelemede, imar mevzuatına aykırılığı nedeniyle cezai işlem uygulanan bazı yapılar için mevzuatta öngörülen artırım oranlarının hatalı uygulandığı tespit edilmiştir.

İmar mevzuatına aykırı yapılara verilecek idari para cezaları hesaplamalarının mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: İmar Kanunu Uyarınca Tespit Edilen Kaçak Yapılara İlişkin Yıkım Kararlarının Uygulanmaması

Kaçak veya ruhsat ve eklerine uygun olmaması nedeniyle Karesi Belediye Encümeni tarafından verilen yapı yıkım kararlarının yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun “Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32’inci maddesinde;

“Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (...) (3) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılamaz.

Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonu anlaşırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masraflı yapı sahibinden tahsil edilir. Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı üçüncü fıkra düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında beşinci fıkra hükümleri uygulanır.”

03.07.2017 tarih ve 30113 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinin “ssss” fıkrasında;

“Yapı tatil tutanağı: Herhangi bir şekilde ruhsat alınmadan yapıya başlanılarak kaçak inşaat yapıldığı ya da ruhsatlı yapılarda ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı tespit edildiği takdirde, ilgili idaresince yetkilendirilmiş teknik elemanlarca, yapının o andaki durumu ile birlikte aykırılıkları resim, kroki ve yazı ile belirtilen ve inşai faaliyete devam edilemeyeceğini gösteren onaylı belgeyi,”

hükümleri yer almaktadır.

Söz konusu imar mevzuatı uyarınca yapı tatil tutanağı ile kaçak ya da ruhsat ve eklerine uygun olmadığı tespit edilen yapılar mühürlenerek inşaat durdurulmakta, tatil ya da durdurma zaptının bir nüshasının yerine asılması, bir nüshasının muhtara, bir nüshasının ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne gönderilmesi ayrıca tapuda beyanlar hanesine kaydedilmek üzere Tapu İl Müdürlüğüne konunun bir yazı ile bildirilmesi gerekmektedir.

Bir ay içinde sahibi tarafından ruhsata uygun hale getirilmeyen ya da ruhsatlandırılmayan yapılar hakkında iki ay içinde ilgili idaresine göre encümen ya da il idare kurulu tarafından yıkım kararı verilip altı ay içinde yıktırılması gerekmektedir. Ayrıca altı ay içerisinde yıkım kararı verilip yıkılmayan binalar yıkım giderleri ilgili idaresinden karşılamak suretiyle Bakanlık tarafından da yıktırılabilir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere, ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapıların, aykırılıklarının verilen süre sonunda giderilmemesi sonucunda Belediye Encümeni tarafından yıkım kararı alınmalı ve altı ay içerisinde söz konusu karara konu yapılar yıkılmalıdır. Aksi takdirde, altı ay içerisinde yıkımı yapılmayan yapılar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yıktırılabilir ve yıkım maliyetinin %100 fazlası ile İdareden tahsil edilecektir.

Yapılan incelemelerde Karesi Belediyesinde ruhsatsız veya proje hilafına imalatlar nedeniyle birçok yapı hakkında Encümen tarafından yıkım kararı verildiği ancak yasal süreler geçmesine rağmen yıkım kararlarının yerine getirilmediği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve açıklamalar kapsamında Belediye tarafından tespit edilen ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılar hakkında Belediye Encümeni tarafından verilen ve kesinleşmiş olan yıkım kararlarının Belediye tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 16: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Kamu İdaresinde çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma Şartları ve Dinlenme Hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak

kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda 2024 yılında 2.666 TL idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Karesi Belediyesinin İşçileri ile Karesi Personel Şirketinden hizmet alımı yöntemiyle kiralanan işçilerden 5 adedinin 100 günün üzerinde izni, 50 işçinin izinlerinin 60 gün ve üzeri olduğu kalan diğer işçilerin 60 günün altında izinlerinin kullandırılmadığı tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, Kamu İdaresinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve İdareye ek mali külfet

getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılarak sağlanmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 17: Gecekondu Fonundaki Mevduatın İlgili Hesaplarda Takip Edilmemesi ve Mevzuatta Belirtilen Amaçlar İçin Kullanılmaması

Karesi Belediyesinde; 775 sayılı Gecekondu Kanunu'na göre belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin belediyeler için kullanılması gereken ilgili hesaplarda takip edilmediği ve belirtilen amaçlar için kullanılmadığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun "fonların kullanılması ve teşkili" başlıklı 12'nci maddesinde; belirtilen kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, Türkiye Emlak Kredi Bankasında, ilgili belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanacağı, 13'üncü maddesinde ise bu fonlarda toplanan paraların nerelerde kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

Buna göre 12'nci madde gereğince teşkil edilen fonda toplanan paralar, belediyelerce, Toplu Konut İdaresi Başkanlığının izni alınmak şartıyla:

a) Bu kanundaki amaçlarda kullanılmak üzere arsa sağlanmasında, Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan plan ve projelere göre halk konutu, nüve konut veya geçici misafir konutu yapılmasında,

b) İslah olunacak gecekondu bölgeleri ile yeniden tesis edilecek önleme bölgelerinin yol, meydan, kanalizasyon, su, elektrik ve benzerleri gibi kamu hizmet ve tesislerinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca onanan projelerine göre yapılmasında veya onarılmasında,

c) Kendi bütçe imkânlarıyla karşılanamayan ve fakat bu kanun gereğince yapılması gereken tespit, harita alımı, plan ve projelendirme hizmetlerinde kullanılır.

Yukarıda mevzuat hükümlerinden anlaşılabilecek üzere ilgili fonda biriken paralar 775 sayılı Kanunun 13'üncü maddesinde açıklanan yerlerde kullanılabilecek bunun dışındaki yerlerde kullanılamayacaktır.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Taksitle ödeme, satış bedelinden pay verilmesi, belediyelere devir" başlıklı 5'inci maddesinde;

"... Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla % 10'u, ilgili belediyelerin 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye % 30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. ...Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır. ..."

hükmü yer almaktadır.

Ancak yapılan inceleme neticesinde; 4706 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi kapsamında yapılan satışlardan Belediyeye aktarılması gereken payların tahakkuk ve takibine ilişkin Belediye tarafından herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür. Hazine tarafından toplu olarak gönderilen tutarların bir kısmı 800.05.09.01.99 nolu hesapta diğer kısmı ise 800.05.02.09.99.03 nolu hesaba kaydedilmektedir. 2024 yılında, ilgili madde kapsamında yapılan satışlardan Belediyeye gönderilen %10'luk fon payı tutarı geçmiş yıldan devirle birlikte toplam 1.590.242,02 TL ve %30'luk pay tutarı da 2.561.278,08 TL olmak üzere toplamda 4.151.520,10 TL'dir.

1.590.242,02 TL'lik fon hesabına aktarılması gereken tutarın 362.01.99 Nolu "Fonlar Adına Yapılan Diğer Kesintiler Hesabı"na alınmayıp 800.05.09.01.99 nolu hesaba kaydedilmesi suretiyle söz konusu fon hesabında 1.590.242,02 TL'lik ve 2.561.278,08 TL belediye payının ise 800.05.02.08.99 Mahalli İdarelere Ait Diğer Paylar hesabına alınmayarak 800.05.02.09.99.03 nolu hesaba alınması neticesinde mali tablolarda toplam 4.151.520,10 TL hataya neden olduğu görülmüştür. Söz konusu 4.151.520,10 TL tutarın ilgili hesaplarda takip edilerek 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 13'üncü maddesinde belirtilen amaçlar için kullanılması gereklidir.

BULGU 18: Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Personelin Başka Kurumlarda Görevlendirilmesi

Hizmet alımı sözleşmesi kapsamında İdarede istihdam edilmesi gereken 2 işçinin Balıkesir Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığında görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı sözleşmeleri kapsamında çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına veya mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesi, 24.12.2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 126'ncı maddesi ile

30.06.1989 tarihli ve 202113 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye eklenen geçici 23 ve geçici 24’üncü maddeler ile sağlanmıştır.

375 sayılı KHK’nin 696 sayılı KHK ile ek 20’nci maddesine göre, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri, sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine veya bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceklerdir.

Bu amaçla, İdarenin hizmet alımı sözleşmesi kapsamında çalıştırılmakta olan işçilerinin istihdamını sağlamak üzere İdarenin iştiraki olarak faaliyet gösteren Karesi Kent Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi’nin faaliyet alanına “personel çalıştırmaya dayalı hizmet alım işlerini yapmak” faaliyeti de eklenmiştir.

İdarenin çeşitli birimlerinde işçi statüsünde çalıştırmak üzere adı geçen şirketten işçi çalıştırılmasına dair hizmet alım sözleşmesi ile personel temin etmekte ve bu işçilerin ücreti ile diğer mali ve sosyal haklarını hakediş karşılığı şirkete ödemektedir.

375 sayılı KHK’nin geçici 23’üncü maddesinde; 5018 sayılı Kanun’a ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatlarında; ödemeleri merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden karşılanan 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına geçirilecekleri, bu idarelerin 01.02.2018 tarihinden itibaren personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yapamayacakları belirtilmektedir. Bahsi geçen idareler bu tarihten itibaren, sürekli işçi alımlarını Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirecektir.

İdarenin hizmet ihtiyacı planlamaları dahilinde kendi bütçe imkanları ile kendi şirketinden istihdam ettiği personeli, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına görevlendirmesi, fiili olarak hizmetinden faydalanmadığı işçilere ilişkin ek mali yüke katlanması anlamına gelmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar doğrultusunda, hizmet alımı yoluyla temin edilen işçilerin ücretleri Belediye bütçesinden ödendiğinden, diğer kamu kurumlarında görevlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

BULGU 19: Varlık İşlem Fişi Düzenlenmemesi

İdare tarafından açık ihale ile sözleşme kapsamında satın alınarak kurumun deposuna konulan motorin ile satın alınan akıllı saatler için taşınır/varlık işlem fişi düzenlenmediği görülmüştür.

18.01.2017 tarihli ve 26407 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinde; ilgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında kayıtlara esas olmak üzere taşınır işlem fişi düzenleneceği belirtilmiştir.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncu maddenin (a) bendinde ise; *Varlık İşlem Fişi: İlgili mevzuatı çerçevesinde kabul edilerek teslim alınan taşınırların girişleri ile taşınırların çıkış ve ambarlar arasında devir işlemlerinde, dayanıklı taşınırların niteliklerini değiştiren esaslı onarım ve ilaveler sonucu değer artışlarında, kayıtlara esas olmak üzere Varlık İşlem Fişi düzenlenir. Varlık İşlem Fişleri en az üç nüsha olarak düzenlenir...* “ denilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 61'inci maddesi uyarınca muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını kontrol etmekle yükümlüdür. Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 38'inci maddesinde ise her türlü tüketim mal ve malzemeleri ile demirbaş, makine, teçhizat ve taşıt alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taşınır/varlık işlem fişi ödeme emri belgesine eklenmesi gerekmektedir.

Fiilen yapılan incelemede; 2024 yılı içerisinde açık ihale ile satın alınan ve Kurumun deposuna konulan motorin ile akıllı saatler için için Taşınır/Varlık İşlem Fişi/düzenlenmediği görülmüştür.

Satın alınan taşınmazların kayıt işlemleri Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapılmalıdır. Ayrıca muhasebe yetkilisi tarafından 5018 sayılı Kanun'dan kaynaklanan

kontrol görevinin yerine getirilerek, belgelerde eksiklik bulunması durumunda ödeme sürecinin tamamlanmaması gerekmektedir.

BULGU 20: Vekaleten Görevlendirmenin Genel Uygulama Haline Getirilmesi

İdarenin müdürlük kadrosu atamalarında vekaleten görevlendirmeyi genel uygulama haline getirdiği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları" başlıklı 86'ncı maddesinde memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekâletin asıl olduğu belirtildikten sonra bahsi geçen maddenin dördüncü fıkrasında aynı kurumdan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için kurum dışından veya açıktan atananlarla, veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığının ödeneceği belirtilmiştir.

Süreklilik arz eden kamu hizmetlerinin herhangi bir nedenle kesintiye uğramaması için gerek geçici olarak gerekse sürekli olarak boşalan kadroların "vekalet" yoluyla doldurularak hizmetin aksaması önlenmiş olmaktadır.

İdarenin müdür kadrosu atamaları incelendiğinde, toplam müdür sayısının 21 olduğu, 1 kişinin 5 müdürlüğe vekalet ettiği, müdür kadrolarından 14'ünün vekaleten yürütüldüğü görülmüştür.

Bir görevin uzun süre vekaleten yürütülmesi veya sık sık görev değişikliği yapılmasının uzmanlaşmayı engelleyeceği, çalışma verimini düşüreceği açıktır. Danıştay 5'inci Dairesinin 17.09.2003 tarihli ve Esas: 2003/868, Karar: 2003/3533 sayılı Kararında kamu görevlerinin vekaleten yürütülmesinin, ancak hizmetin gerektirdiği durumlarda geçici olarak başvurulacak bir yol olduğu, Kanun'da "tedviren görevlendirme veya atama" şeklinde bir usul öngörülmemiş olup; uygulamada, asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı hallerde, idarelerce hizmetin aksamadan yürütülebilmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir göreve, asilde aranan şartlara en yakın personel arasından tedviren görevlendirme yapıldığı ve idari görev bu şekilde yürütüldüğü, buna göre, vekaleten ve tedviren görevlendirmenin geçici ve istisnai durumlarda başvuru bir yol olduğu, tedviren

görevlendirilen personelin o kadro için öngörülen şartları da taşımadığı göz önüne alındığında, kamu hizmetlerinin tedviren ya da vekaleten yürütülmesini sürekli hale getirecek şekilde uygulama yapılamayacağı, bu yöndeki işlemlerin 657 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde ifadesini bulan kariyer ve yeterlilik ilkelerine de aykırı olacağı belirtilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre; bir görevin asaleten, vekaleten ya da ikinci görev olarak yürütülmesi mümkün olacağından, bu türden uygulamalardan kaçınılması gerekmektedir.

İdarenin birim müdürlükleri sürekli ve asli görevli kuruluşlar olması dolayısıyla istikrarlı şekilde görev yürütülebilmesinin sağlanması için birimlerden sorumlu memurların bahsi geçen Kanun kapsamındaki usullere göre görevlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 21: Belediye Şirketi Tarafından İşletilen Spor Kompleksi İçin Yine Aynı Şirketten 43 Kişilik Spor Eğitmeni ve Personel Hizmet Alımı Yapılması

Belediye tarafından Belediyenin şirketi olan Karesi Kent Hizmetleri San. ve Tic. AŞ tarafından işletilen spor kompleksi için yine aynı şirketten hizmet alındığı görülmüştür.

Karesi Belediye Başkanlığı ile Karesi Kent Hizmetleri San. ve Tic. AŞ arasında 12.12.2023 tarihinde "Karesi'de Spor Yapmayan Kalmasın İşbirliği Protokolü"nün imzalanmıştır.

Protokolün, "Karesi Belediye Başkanlığının Yükümlülükleri" başlıklı 7.1'inci maddesinde, Karesi Kent Hizmetleri San. ve Tic. AŞ tarafından işletilen Alparslan Türkeş Spor Kompleksindeki personel karşılanmasına yönelik sadece antrenör desteğinin Karesi Belediyesi tarafından sağlanacağı belirtilmiştir.

Bu protokol kapsamındaki Alparslan Türkeş Spor Kompleksindeki personel karşılanmasına yönelik antrenör desteği giderilmesine yönelik olarak Karesi Belediyesi ile Karesi Kent Hizmetleri San. ve Tic. AŞ arasında 01.05.2024 tarihinde "Belediye Başkanlığı Hizmet Binasında Çalıştırılmak Üzere 43 Kişilik Spor Eğitmeni ve Personel Hizmet Alım İşİ" sözleşmesi imzalanmış olup, sözleşme kapsamında 31.08.2024 tarihi itibarıyla 8.362.579 TL ödeme yapılmıştır.

İşletmesi Karesi Kent Hizmetleri San. ve Tic. AŞ'ye ait olan spor kompleksindeki personel ihtiyacı Belediye tarafından yine aynı Şirketten karşılanmaktadır.

Bunun yanında ilgili protokol uyarınca sadece antrenör desteği sağlanması kararlaştırılmış olmasına karşın antrenör dışında da temizlik vb. amaçlarla personel desteği sağlandığı tespit edilmiştir.

Balıkesir Büyükşehir Belediye tarafından Karesi Belediyesine devredilen (tahsis edilen) spor kompleksinin Karesi Belediye tarafından Belediye Şirketine işletme amacıyla verilmesine rağmen personel ihtiyacının Belediye tarafından karşılanması mümkün bulunmamaktadır.

BULGU 22: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin Kontrolüne Yönelik İşlemlerin Yapılmaması

Vergi sorumlusu niteliğinde olan elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca tahsil edilerek Belediyeye ödenen aylık Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamelerinin doğruluğu ve tamlığına yönelik kontrollerin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çeşitli Vergiler" başlıklı Beşinci Bölümünde yer alan ve anılan Kanun'un 34 ila 39'uncu maddelerinde düzenlenen elektrik ve havagazı tüketim vergisinin konusu, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik tüketimi olup, mükellefi elektrik ve havagazını tüketenler; verginin tahsilinden ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olanlar 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu'na göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun; "Belediyenin gelirleri" başlıklı 59'uncu maddesinin birinci fıkrasında kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları gelirler arasında sayılmış, "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak görevi belediyeye verilmiştir.

2464 sayılı Kanun'un "Vergi Usul Kanununun uygulanması" başlıklı 102'nci maddesinde ise 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebecinin, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haiz olduğu; VUK'da mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkilerin, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği üzere, mükelleflerin ve sorumluların beyanlarının doğruluğunun kontrol edilmesine yönelik müesseseler VUK'un 127 ila 152'nci maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Yoklama, vergi incelemesi, arama ve bilgi toplama şeklinde ifade edilen söz konusu dört müessese, gerek beyan edilenin doğruluğu ve tamlığını gerekse vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği andan beyannamenin verildiği tarihe kadar geçen süreçteki tüm işlem ve mükellefiyetlerin yerine getirilmesini sağlayarak tespit etmek amacındadır. Vergi denetimine yönelik mekanizmalar anılan VUK hükümlerinden görüleceği üzere vergi incelemesinden ibaret değildir.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içerisinde 4628 sayılı Kanun kapsamında faaliyette bulunan elektrik tedarik şirketlerinin, Belediyeye Elektrik Tüketim Vergisi beyanında bulundukları, bu şekilde tahsil edilen Elektrik Tüketim Vergisi tutarının beyan esası kapsamında Belediyeye yatırıldığı, ancak Belediye tarafından söz konusu beyanların doğruluğuna ve tamlığına yönelik olarak vergi incelemesi hariç olmak üzere herhangi bir tespit çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir.

EPDK Tarifeler Dairesi Başkanlığınca konu hakkında görüş talep eden Belediyelere gönderilen cevabi yazılarda, Kurum'a Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin tahsilinde sorunlar yaşandığı, bu nedenle hem belediyelerin gelir kaybına uğradığı hem de tedarikçiler arasında haksız rekabet olduğu yönünde başvuruların geldiği, konu hakkında dağıtım şirketlerinin belediyeler ile işbirliği yaprak gerekli bilgi paylaşımında bulunmasının önerildiği, anılan verginin EPDK'nin düzenleme alanı dışında kalan bir husus olması hasebiyle konu hakkında gerekli değerlendirmelerin ve takibin yapılabilmesi için İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne bilgi verildiği, ayrıca ilgili şebeke işletmecilerine Kurumca yazılan resmi yazı ile özetle; yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda vergi sorumlusu tedarikçilerce verilen beyannamelerin gerçeği yansıtmadığını tespit edilebilmesi ve kontrolünün sağlanabilmesi amacıyla tedarikçi ile ilgili şebeke işletmecisi arasında sistem kullanım anlaşmasına esas alınan aylık tüketimler bazında ilgili belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde bulunan tüketicilere ilişkin gerçekleşen tüketim miktarlarının ve bu tüketicilere elektrik enerjisi sağlayan tedarikçi bilgilerinin paylaşılmasına yönelik ilgili belediyelerle işbirliği içinde bulunulması hususunda gereğinin bildirildiği yönünde konu açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat ve açıklamalar kapsamında, elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlarca Belediyeye ödenen Elektrik ve Havagazı Tüketim

Vergisinin doğru ve tam olarak tahakkuk ve tahsiline yönelik tüm veri toplama araçlarının kullanılarak gerekli kontrollerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 23: Belediyenin Tasarrufunda Bulunan Genel Hizmetlere Ayrılmış Alanların Bazılarının İşgalinden Ecrimisil Yerine İşgal Harcı Alınması

Belediyenin tasarrufunda bulunan ve genel hizmetlere ayrılmış alanların uzun sürelerle işgalinden ecrimisil alınması gerekirken işgal harcı alındığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 52’nci maddesine göre, belediye sınırları içinde bulunan ve maddede sayılan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi işgal harcına tabidir. Kanun’da işgal harcı alınması için işgalin geçici olması gerektiği vurgulanmış olup, işgaliye uygulaması, sınırları çok belirli, ancak belli şartlarda başvuru ve geçici işgallerde uygulanan bir usuldür. İşgaliyede esas olan işgaliye durumunun geçici olması, kiralamada olduğu gibi uzun vadeli kullanıma dönüşmemesidir. Bu nedenle geçici bir süre için işgal konusu olmayan, belediye tasarrufundaki yol, park, yeşil alan, otopark gibi alanların uzun süre kullandırılması işgal harcının konusuna girmemektedir.

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinde 2886 sayılı Kanun’un 75’inci maddesine atıf yapılarak bu hükümlerin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

Taşınmazların idarenin izni olmaksızın işgalli kullanılması durumunda uygulanacak yaptırımlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Ecrimisil ve Tahliye” başlıklı 75’inci maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre idarenin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şağılden ecrimisil alınması gerekmektedir. Aynı maddede ecrimisil talep edilebilmesi için, idarenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şağilin kusurunun aranmadığı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, fuzuli şağilin tahliyesi ve kamu malını haksız olarak işgal etmesi nedeniyle işgal süresince ecrimisil alınması mevzuat gereğidir. Ancak bu durum, kamu mallarının sürekli ecrimisil alınarak idare edilebileceği, ecrimisilin kira niteliğine dönüştürülebileceği şeklinde yorumlanmamalıdır. Ecrimisil hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı ilgiliden alınan bir tazminattır. Kamu idaresinin mülkiyet veya kullanımında bulunan taşınmazların işgalinin

devamına ecrimisil alınmak suretiyle müsaade edilmemeli, kamu malının boşaltılmasına yönelik mevzuat uygulanmalıdır.

Nitekim Sayıştay Temyiz Kurulu’nun 21.11.2018 tarih ve 45343 tutanak no.lu kararında; “ ... Geçici nitelikte olmayan kullanımlardan işgal harcı tahsil edilmesine imkan bulunmamaktadır. İlamda, işgal harcına konu kullanımların 184 gün 434 gün gibi uzun süreleri kapsadığı tespitine yer verilmiş ve bu alanlardaki imar mevzuatına aykırı olarak yapılmış yapılar hakkında gereğinin yapılması için İçişleri Bakanlığına yazılmasına karar verilmiştir. Söz konusu tespitlerden bu alandaki kullanımların geçici nitelikte olmadığı, süreklilik gösterdiği anlaşılmaktadır.” denilmiştir. Bu karara göre, işgali süreklilik kazanan yerler için işgal harcı alınması mevzuata aykırı olacaktır.

Belediyenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediye Encümeni’nin 02.07.2024 tarihli ve 270 sayılı, 06.06.2024 tarihli ve 228 sayılı, 20.08.2024 tarihli ve 425 sayılı, 17.09.2024 tarihli ve 530 sayılı kararları ile belediyenin tasarrufunda bulunan genel hizmetlere ayrılmış alanlara işgaliye izni verilmiş olduğu, ancak işgaliye izni verilen alanların kullanımlarının geçici nitelikte olmadığı, süreklilik gösterdiği, ilgili alanlara imar mevzuatına aykırı yapılar yapıldığı ve bu alanların uzun sürelerle ve sürekli işgali nedeniyle ecrimisil alınması gerekirken işgal harcı alındığı tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda belediyenin tasarrufunda bulunan genel hizmetlere ayrılmış alanların sürekli işgali kapsamında işgaliye harcı yerine mevzuat hükümlerine göre tespit ve takdir edilecek ecrimisil bedelinin tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 24: Belediye Başkan Adaylarının Seçim Reklam Harcamalarının Belediye Bütçesinden Yapılması

İdare tarafından, Belediye ve Belediye Başkanı’nın faaliyetlerinin ulusal ve yerel basına ücret karşılığında haber yapılması için gazete ve internet haber ajanslarına ödeme yapıldığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinin (h) bendinde kamu gideri, “Kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının iskontolu satışından doğan

farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri” olarak tanımlanmıştır.

Mezkur Kanun’un “Kamu maliyesinin temel ilkeleri” başlıklı 5’inci maddesinin 1’inci fıkrası (g) bendi, “Hesap verme sorumluluğu” başlıklı 8’inci maddesi, “Üst yöneticiler” başlıklı 11’inci maddesi ve “Harcama talimatı ve sorumluluk” başlıklı 32’nci maddesi 2’nci fıkrasına göre kamu idarelerince, ihtiyaçların karşılanmasında ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır. Üst yöneticiler, harcama yetkilileri ve her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli kullanılmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludurlar.

Belediyenin görev ve sorumlulukları başlıklı 14’üncü maddesinde;

“Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012- 6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

b) (...)10 Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir,

korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir; cemevlerinin yapım, bakım ve onarımını yapabilir.

(Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirliilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır.

(Ek fıkra: 1/7/2006-5538/29 md.) Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.” Denilmektedir.

Yukarıdaki Kanun hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, Belediyenin görev faaliyetleri ile Belediye Başkanının günlük programlarının basın araçları ile halka duyurulması Belediye hizmeti kapsamında değildir.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşlarının harcamalarında tasarruf sağlanması amacıyla yayımlanan Tasarruf Tedbirleri ile ilgili 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin “GENEL İLKELER” başlıklı bölümünde; “Kamu hizmetleri, bütçe sınırları

içinde kalınarak ayrılan kaynakların üzerinde harcama yapılmasına yol açılmadan azami tasarruf anlayışı içinde yerine getirilecektir. Yılı ve takip eden yılların bütçelerinde ilave yük oluşturacak şekilde faaliyet genişlemesine ve iş artışına gidilmeyecektir” denilmektedir.

Aynı Genelge’nin “BASIN VE YAYIN GİDERLERİ” başlıklı bölümünde ise;

“Kamu kurum ve kuruluşlarının basını izleme ile ilgili birimleri ve kütüphane dokümantasyon merkezleri hariç hiçbir şekilde günlük gazete alımı yapılmayacak, görev alanı ile ilgili olmayan yayınlara abone olunmayacaktır.

İdare faaliyetlerini tanıtmaya yönelik rapor, kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınlar basılmayacak, bu dokümanların hazırlanması ve paylaşımı elektronik ortamda yapılacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşları tarafından bastırılması zorunlu görülen dokümanlar ihtiyaç sayısı kadar bastırılacak ve ekonomik malzeme kullanımı tercih edilecektir” denilmektedir.

İdare tarafından gönderilen açıklamalarda; "1 Ocak 2024 - 31 Mart 2024 tarihleri arasında idare tarafından belirlenen haberlerin, haber görsellerinin ve faaliyetlerin ilgili birim müdürü Burak KALIPCIOĞLU, Belediye Başkan Yardımcısı Şaban AKKOL ve Belediye Başkanı Dinçer ORKAN kararı ile ulusal ve yerel basında yayınlanmak üzere Basın-İlan Kurumu aracılığı ile belirlenen yayın kuruluşlarına; 18 Ekim 2022 yılı 31987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan karara istinaden gönderildiği, 18 Ekim 2022 yılı 31987 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 13.10.2022 tarihinde kabul edilen 7418 sayılı kanun madde 21 45 / A ile alınan karar; "Resmi Gazete'de yayımlananlar hariç olmak üzere; kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmelikler uyarınca yayınlatılması mecburi olan resmi ilanlar 29uncu maddenin (b) bendinde anılan daire ve teşekküller, kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulan sair müesseseler veya bunların iştiraklerinin internet haber sitelerinde yayınlatacakları ilan ve reklamlar ancak Basın-İlan Kurumu aracılığı ile yayınlandığı, 15.04.2024 tarihinden itibaren Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdür V. olarak Fatih DİKER görevlendirildiği ve . 31 Mart 2024 tarihinden itibaren üst yönetimin değişmesi ve alınan kararlar doğrultusunda ulusal ve yerel basına haber gönderilmemiş olup suç duyurusunda bulunulduğu ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, ulusal ve yerel basın tarafından yazılı ve görsel basın-yayın organlarında yayımlanan İdarenin hizmetlerine ilişkin haberler ile "Belediye Başkanı vatandaşların yanında", "Belediye Başkanının yılbaşı mesaisi", "Belediye toplantısı", "Başkan

gençlerle bir araya geldi,Yılbaşında Nöbetçileri Ziyaret " vb. reklam niteliğindeki haberlerin haber yayın alımı adı altında toplam 11.515.773 TL ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan Belediye Kanunu ve Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi hükümleri doğrultusunda ve Belediye tarafından yapılan hizmetlerin, temizlik, asfaltlama vb. ile Belediye Başkanının çeşitli haber ve söyleşileri reklam niteliği de taşıdığından yerel ve ulusal haber ajanslarında yayınlanması için Belediye bütçesinden ödeme yapılması mümkün değildir.

BULGU 25: Alt Yapı Kazı Çalışmaları Tahrip Bedellerinin Tahsil Edilmemesi

İdarenin gelir hesapları üzerinde yapılan incelemelerde, ilçe belediyelerinin sorumluluk alanlarındaki yerlerde yapılan kazı çalışmalarından elde edilen zemin tahrip bedellerinin BASKİ tarafından Belediyeye aktarılmadığı tespit edilmiştir.

2020 yılının Aralık ayındaki değişiklikten önce, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Hesabın oluşumu ve geliri" başlıklı 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; büyükşehir ve ilçe belediyeleri cadde, bulvar, meydan ve sokaklarında yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirlerin büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak altyapı yatırım hesabında toplanacağı ve sokakların kazısından elde edilen gelirlerin ilgili belediyeye aktarılacağı belirtilmiş idi. 24.12.2020 tarihinde yapılan değişiklik ile birlikte, ilçe belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan yerlerde yapılacak kazılardan elde edilecek gelirlerin doğrudan ilgili ilçe belediyesince gelir olarak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü tarafından 26.03.2021 tarihinde yayımlanan "Altyapı kazı izni ve harcı" konulu 2021/4 sayılı genelge ile bazı durumlarda ilçe belediyeleri sorumluluk alanlarında yapılacak kazıya ilişkin harçları tahsil etme yetkisi, söz konusu tutarları 15 gün içinde ilgili ilçe belediyesine göndermek şartıyla Büyükşehir Belediyesine verilmiştir.

İlgili mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere 24.12.2020 tarihinden önce doğrudan ve bu tarihten sonra da 2021/4 sayılı genelge hükümleri doğrultusunda ilçe belediyelerinin sorumluluk alanına giren yerlere ilişkin olarak Büyükşehir Belediyesi hesaplarına yatırılmış bulunan zemin tahrip bedellerinin ilgili ilçe belediyelerine aktarılması yasal bir zorunluluktur.

Yapılan incelemeler sonucunda BASKİ tarafından hesaplanan 2016- 2024 yıllarına ait

zemin tahrip bedellerinin Karesi Belediyesine gönderilmediği tespit edilmiştir. Bu durum söz konusu payların ilgili ilçe belediyelerine mevzuatına uygun bir şekilde gönderilmemesi İdareyi birikmiş bir mali külfete sokmaktadır.

İdare tarafından gönderilen açıklamada; 2020 yılına kadar mahsuplaşmaların yapıldığı bununla ilgili AYKOME gelirlerden toplam olarak 8.861.349,58 TL. 24.01.2025 Tarih ve 529 nolu yevmiye ile mahsup yapıldığı, 2024 yılı toplam Aykome alacağımız ise 14.175.074,25 TL. olup BASKİ'ye 17.04.2025 tarih ve E-90831490-730.456/2719 Sayılı yazımız ile bildirildiği, tahsil için gerekli işlemler yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu durumda 31.12.2024 tarihi itibarıyla toplam 14.175.074,25 TL tutarında zemin tahrip bedelinin BASKİ den tahsilatı için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 26: Kadınlar ve Çocuklar İçin Açılması Zorunlu Olan Konukevlerinin Açılmaması

5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince kadınlar ve çocuklar için açılması zorunlu konukevinin açılmadığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesinin a bendinde; "*Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.*" denilmektedir.

Bu kapsamda yapılan inceleme sonucunda, Karesi Belediyesi'nin açmış olduğu herhangi bir konukevi bulunmamaktadır.

Belediyenin, yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümlerine istinaen mağdur kadın ve çocuklara yönelik konukevi açmak zorunda olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 27: Eşik Değerlerin Altında Kalma Amacıyla Kısımlara Bölerek Doğrudan Temin Usulüyle Satınalma Yapılması

İdarenin, belirlenen parasal limitlerin altında kalma suretiyle mal ve hizmet alımlarını kısımlara bölerek, doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirdiği görülmüştür.

Aynı ihale kapsamında yapılabilecek olan alımların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usullerinden olan açık ihale usulü ile ihale edilmesi gerekirken kısımlara bölünmesi suretiyle doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

Bu kapsamda belediye tarafından muhtelif tarihlerde ve birden fazla olacak şekilde temizlik ve inşaat işleri temel ihale usulü kullanılmak yerine doğrudan temin yöntemi kullanılmak suretiyle gerçekleştirilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 22'inci Maddesi ile ihtiyaçların sadece madde metninde sayılan hallerde ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü kullanılarak karşılanmasına cevaz verilmektedir.

Ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Temel ilkeler” başlıklı 5'inci maddesindeki; *“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez ...”* hükmü ile Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendinde belirlenen eşik değerlerin altında kalmak amacıyla işlerin kısımlara bölünemeyeceği hususu vurgulanmıştır.

İhtiyaçların karşılanmasında doğrudan teminin sınırlı ve özel durumlarda uygulanabileceği, ihale usullerinden birinin uygulanması gereken hallerde doğrudan temin yoluyla alım gerçekleştirmek konusunda idarelerin takdir yetkisinin bulunmadığı, söz konusu işler için bütün isteklilerin teklif verebildiği açık ihale usulünün kullanılması gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır.

BULGU 28: Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarafından Belediye Adına Tahsil Edilen Vergi ve Katı Atık Bedellerinin Zamanında ve Tam Olarak Aktarılmaması

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresinin (BASKİ) belediyeye aktarması gereken Çevre Temizlik Vergisi (ÇTV) paylarının ve Katı Atık Bedellerinin zamanında ve tam olarak aktarılmaması nedeniyle belediyenin gelir kaybına uğradığı, buna rağmen belediyenin gerekli takip işlemlerini yapmadığı görülmüştür.

A) BASKİ'nin Çevre Temizlik Vergisi Paylarını Zamanında ve Tam Olarak Aktarmaması

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “Çevre temizlik vergisi” başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinin birinci fıkrasında;

“Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.”

Yedinci fıkrasında;

“Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.”

Sekizinci fıkrasında;

“Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. ...”

Dokuzuncu fıkrasında;

“Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.”

Denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere su ve kanalizasyon idarelerince konutlara ilişkin olarak tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının; yüzde seksenini ilgili belediyeye tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile bildirerek aynı süre içinde ödeme/aktarma yapacaktır. Ayrıca ödemeleri zamanında yapmayan su ve kanalizasyon idarelerinden bu ödemeler için gecikme zammı tatbik edilerek tahsilatın yapılacağı da ifade edilmiştir.

Belediye hesapları ile Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresinden istenen bilgi ve belgeler üzerinde yapılan incelemede; BASKİ tarafından konutlardan tahsil edilen Çevre Temizlik Vergisinden aktarılması gereken ilçe belediyesi paylarının zamanında ve tam olarak aktarılmadığı tespit edilmiştir. Detayı aşağıdaki tabloda da görüleceğı üzere, BASKİ'nin tahsil ettiği Çevre Temizlik Vergisi ile gecikme zammını belediyeye tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile bildirmesi ve aynı süre içinde ödeme/aktarma yapması gerekirken, belediyeye bildirim yapmadığı ve aktarması gereken tutarları zamanında ve tam olarak göndermediğı anlaşılmaktadır.

BASKİ'den alınan verilerden, 31.12.2024 tarihi itibariyle, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yer alan konutlar üzerinden tahsil edilen ÇTV ve gecikme zammından belediyeye aktarılması gereken ÇTV payının, (geçmiş yılda aktarmadığı tutarlarda dâhil) 13.447.456,11 TL olduğu, belediye muhasebe kayıtlarına göre söz konusu vergi tahsilatının ise henüz gerçekleşmediğı görülmüştür.

Sonuç olarak, 31.12.2024 tarihi itibariyle BASKİ tarafından 13.447.456,11 TL tutarında ÇTV payının eksik gönderildiğı tespit edilmiştir.

BASKİ tarafından belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yer alan konutlar üzerinden tahsil edilen ÇTV ve gecikme zammından belediyeye aktarılması gereken payların zamanında ve tam olarak aktarılmaması nedeniyle belediye gelir kaybına uğramaktadır. Belediyenin gelir kaybına uğramaması için gerekli alacak takip işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

B) BASKİ Tarafından Toplanan Katı Atık Bedellerinin Düzenli Olarak Belediyeye Gönderilmemesi

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin on birinci fıkrasında; *“Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarife göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.”* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda ifade edilen Kanun maddesine istinaden 27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in “Evsel katı atık tarife türleri” başlıklı 20'nci maddesinde;

“(1) Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan iki farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

a) 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,

b) Kirleten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18 inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

(2) Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler.”

“Faturalandırma” başlıklı 22'nci maddesinde;

“(1) Atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları üzerinden yapılır.”

ifadeleri yer almaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun “Büyükşehir belediyesinin gelirleri” başlıklı 23'üncü maddesinde de, *“Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri mali yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları*

takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu fıkra hükmü, ilçe ve ilk kademe belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır.” hükmü yer almıştır.

Belediye hesapları ile Balıkesir Su ve Kanalizasyon İdaresinden istenen bilgi ve belgeler üzerinde yapılan incelemede; BASKİ tarafından su faturalarından tahsil edilen evsel katı atık hizmet bedelleri ile gecikme zamlarının ve buna ilişkin Katma Değer Vergisi tahsilatlarının belediyeye zamanında ve tam olarak aktarılmadığı tespit edilmiştir.

BASKİ'den alınan verilerden 31.12.2024 tarihi itibarıyla, tahsil edilen evsel katı atık hizmet bedellerinin detayı ve mahsup edilen tutarlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

31.12.2024 tarihi itibarıyla BASKİ tarafından 12.075.843,04 TL tutarında evsel katı atık bedelinin eksik gönderildiği tespit edilmiştir.

BASKİ tarafından su faturalarından tahsil edilen evsel katı atık hizmet bedelleri ile gecikme zamlarının ve bunlara ilişkin Katma Değer Vergisi tahsilatlarının zamanında ve tam olarak aktarılmaması nedeniyle belediye gelir kaybına uğramaktadır. Belediyenin gelir kaybına uğramaması için gerekli alacak takibini yapması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Hayvan Bakımevleri Kurulmasına Yönelik Olarak İlgili Yıl Bütçelerinde Ödenek Ayrılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun "B. Diğer Bulgular" bölümünde "7. Hayvan Bakımevleri Kurulmaması" başlığı ile bulgu konusu yapılmıştır.
Belediye Şirketine Ait Giderlerin Belediye Bütçesinden Ödenmesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun "B. Diğer Bulgular" bölümünde "4. Kiracı Tarafından Ödenmesi Gereken Elektrik Giderinin Bütçeden Ödenmesi" başlığı ile bulgu konusu yapılmıştır.
Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Personelin Başka Kurumlarda Görevlendirilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun "B. Diğer Bulgular" bölümünde "18. Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında İstihdam Edilen İşçi Personelin Başka Kurumlarda Görevlendirilmesi" başlığı ile bulgu konusu yapılmıştır.
Belediye Şirketi Personeline Zabıta Memurluğu Yaptırılması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun "B. Diğer Bulgular" bölümünde "6. Belediye Şirketi Personeline Zabıta Memurluğu Görevi Verilmesi" başlığı ile bulgu konusu yapılmıştır.